Kohtulahendite kogumik

KOHTUJURISTI ETTEPANEK
JEAN RICHARD DE LA TOUR
esitatud 28. oktoobril 2021 [1]

Kohtuasi C-275/20

Euroopa Komisjon
versus

Euroopa Liidu Nõukogu

Tühistamishagi – Otsus (EL) 2020/470 – Ühelt poolt Euroopa Liidu ja selle liikmesriikide ning teiselt poolt Korea Vabariigi vahel sõlmitud vabakaubanduslepingu kultuurikoostöö protokolli artikli 5 kohaste audiovisuaalse ühistoodangu kavade kohaldamise ajavahemiku pikendamine – Menetlusõiguslik alus – ELTL artikli 218 lõige 7 – Kohaldatav menetlus ja hääletuskord

I. Sissejuhatus

1. Euroopa Komisjon palub oma hagiavalduses tühistada nõukogu 25. märtsi 2020. aasta otsus (EL) 2020/470, milles käsitletakse ühelt poolt Euroopa Liidu ja selle liikmesriikide ning teiselt poolt Korea Vabariigi vahel sõlmitud vabakaubanduslepingu kultuurikoostöö protokolli artikli 5 kohase audiovisuaalse ühistoodangu suhtes kohaliku ja piirkondliku kultuurilise sisu edendamise kavade kohaldamise ajavahemiku pikendamist [2].

2. Protokolliga kehtestati raamistik, milles lepinguosalised teevad koostööd kultuuritegevuse, -kaupade ja -teenuste vahetamise hõlbustamiseks, sealhulgas audiovisuaalsektoris, ning selle vahetamise tingimuste parandamiseks. Nimetatud protokollis nõustusid lepinguosalised andma liidu ja Korea Vabariigi tootjate vahelistele audiovisuaalsetele ühistoodangutele õiguse kasutada oma vastavaid piirkondliku või kohaliku kultuurisisu müügiedenduse kavasid. Nende kavade kohaldamist pikendatakse iga kolme aasta järel.

3. Liidu tasandil volitas Euroopa Liidu Nõukogu komisjoni nende kavade kohaldamist lõpetama enne iga tähtpäeva möödumist või vastupidi tegema ettepaneku nende kehtivuse pikendamiseks. Käesolevas kohtuasjas tuleb Euroopa Kohtul täpsustada, kas see volitus kuulub ELTL artikli 218 lõike 7 kohaldamisalasse ja kui jah, siis kas selle kasutamise tingimused on selle õigusnormiga kooskõlas.

[1] Algkeel: prantsuse.

[2] ELT 2020, L 101, lk 1; edaspidi „vaidlustatud otsus“.

II. Õiguslik raamistik

A. Kultuurikoostöö protokoll

4. Kultuurikoostöö protokoll [3], mis on lisatud ühelt poolt Euroopa Liidu ja selle liikmesriikide ning teiselt poolt [4] Korea Vabariigi vahelisele vabakaubanduslepingule, näeb artiklis 5 „Audiovisuaalne ühistoodang" audiovisuaaltoodangu puhul ette õiguse kohaldada kultuurilise sisu edendamise kavasid (edaspidi „vaidlusalune õigus"). See artikkel on sõnastatud nii:

„[…]

3. Lepinguosalised soodustavad kooskõlas oma vastavate õigusaktidega liidu ja Korea tootjate ühistoodangut, tehes seda muu hulgas asjaomaste kohaliku ja piirkondliku kultuurilise sisu edendamise kavade kohaldamise kaudu ühistoodangu suhtes.

[…]

8. a) Ühistoodangu suhtes kohaldatakse lõigetes 4 ja 5 osutatud kohaliku ja piirkondliku kultuurilise sisu edendamise kavasid kolme aasta jooksul pärast käesoleva protokolli kohaldamise algust. Kuus kuud enne selle tähtaja lõppu hindab kultuurikoostöö komitee riiklike nõuanderühmade nõuandel nimetatud kavade rakendamise tulemusi kultuurilise mitmekesisuse suurendamise ning ühistoodangualase vastastikku kasuliku koostöö seisukohast.

b) Kavade kohaldamist pikendatakse kolme aasta võrra ja seejärel automaatselt sama pikkade ajavahemike kaupa, kui lepinguosaline ei lõpeta kohaldamist, teatades sellest kirjalikult vähemalt kolm kuud enne esialgse või mis tahes järgmise ajavahemiku lõppu. Kuus kuud enne iga uue ajavahemiku lõppu teostab kultuurikoostöö komitee hindamise sarnastel tingimustel, nagu on kirjeldatud punktis a.

[…]"

B. Otsus 2011/265/EL

5. Nõukogu 16. septembri 2010. aasta otsuse 2011/265/EL ühelt poolt Euroopa Liidu ja selle liikmesriikide ning teiselt poolt Korea Vabariigi vahelise vabakaubanduslepingu Euroopa Liidu nimel allkirjastamise ja selle ajutise kohaldamise kohta [5] põhjenduses 6 on sätestatud:

„(6) Vastavalt aluslepingu artikli 218 lõikele 7 võib nõukogu volitada komisjoni kiitma heaks [Korea Vabariigiga sõlmitud] lepingu teatavaid piiratud muudatusi. Komisjoni tuleks volitada lõpetama kultuurikoostöö protokolli artiklis 5 sätestatud ühistoodangu edendamise kavade kohaldamine, välja arvatud juhul, kui komisjon otsustab neid kavasid edasi kohaldada ja nõukogu kiidab selle heaks erimenetlusega, mille kasutamise tingib nii kõnealuses lepingus käsitletud küsimuse eriline tundlikkus kui ka asjaolu, et lepingu sõlmivad liit ja selle liikmesriigid […]."

[3] ELT 2011, L 127, lk 1418.

[4] ELT 2011, L 127, lk 6; edaspidi „leping Korea Vabariigiga".

[5] ELT 2011, L 127, lk 1.

6. Nimetatud otsuse artikli 4 lõige 1 sätestab:

„Komisjon teatab Koreale liidu kavatsusest mitte pikendada kultuurikoostöö protokolli artiklis 5 sätestatud ühistoodangu edendamise kavade kohaldamisperioodi nimetatud protokolli artikli 5 lõikega 8 ettenähtud korras, välja arvatud juhul, kui nõukogu otsustab komisjoni ettepanekul neli kuud enne kohaldamisperioodi lõppu nende kavade kohaldamist jätkata. Kui nõukogu otsustab kavade kohaldamist jätkata, muutub käesolev säte uuesti kohaldatavaks pikendatud kohaldamisperioodi lõpus. Kohaldamisperioodi pikendamise üle otsustab nõukogu ühehäälselt."

C. Rakendusotsus 2014/226/EL

7. Nõukogu 14. aprilli 2014. aasta rakendusotsusega 2014/226/EL, milles käsitletakse audiovisuaalse ühistoodangu suhtes kohaldamisaja pikendamist vastavalt ühelt poolt Euroopa Liidu ja selle liikmesriikide ning teiselt poolt Korea Vabariigi vahelise vabakaubanduslepingu kultuurikoostöö protokolli artiklile 5[6], pikendati lepinguosaliste asjaomaste kohaliku ja piirkondliku kultuurilise sisu edendamise kavade audiovisuaalse ühistoodangu suhtes kohaldamise aega vastavalt selle protokolli artikli 5 lõigetele 4–7 kolme aasta võrra, 1. juulist 2014 kuni 30. juunini 2017.

D. Otsus (EL) 2015/2169

8. Nõukogu 1. oktoobri 2015. aasta otsusega (EL) 2015/2169, ühelt poolt Euroopa Liidu ja selle liikmesriikide ning teiselt poolt Korea Vabariigi vahelise vabakaubanduslepingu sõlmimise kohta[7] kiideti see leping liidu nimel heaks. Selle otsuse põhjendus 6 on sõnastatud samamoodi nagu otsuse 2011/265 põhjendus 6. Samamoodi on otsuse 2015/2169 artikli 3 lõige 1 sisult sarnane otsuse 2011/265 artikli 4 lõikega 1.

E. Otsus (EL) 2017/1107

9. Nõukogu 8. juuni 2017. aasta otsusega (EL) 2017/1107, milles käsitletakse ühelt poolt Euroopa Liidu ja selle liikmesriikide ning teiselt poolt Korea Vabariigi vahel sõlmitud vabakaubanduslepingu kultuurikoostöö protokolli artikli 5 kohase audiovisuaalse ühistoodangu suhtes kohaliku ja piirkondliku kultuurilise sisu edendamise kavade kohaldamise pikendamist[8], pikendati lepinguosaliste asjaomaste kohaliku ja piirkondliku kultuurilise sisu edendamise kavade audiovisuaalse ühistoodangu suhtes kohaldamise aega vastavalt selle protokolli artikli 5 lõigetele 4–7 kolme aasta võrra, 1. juulist 2017 kuni 30. juunini 2020.

F. Vaidlustatud otsus

10. Vaidlustatud otsus, mis võeti vastu otsuse 2015/2169 artikli 3 lõike 1 alusel, näeb ette, et perioodi, mille jooksul kohaldatakse audiovisuaalse ühistoodangu suhtes lepinguosaliste vastavaid kohaliku ja piirkondliku kultuurilise sisu edendamise kavu, nagu on sätestatud kultuurikoostöö protokolli artikli 5 lõigetes 4–7, pikendatakse kolm aastat, 1. juulist 2020 kuni 30. juunini 2023.

6 ELT 2014, L 124, lk 25.

7 ELT 2015, L 307, lk 2.

8 ELT 2017, L 160, lk 33.

III. Poolte nõuded

11. Komisjon palub Euroopa Kohtul vaidlustatud otsus tühistada ja mõista kohtukulud välja nõukogult.

12. Nõukogu palub jätta hagi rahuldamata ja mõista kohtukulud välja komisjonilt. Teise võimalusena palub ta Euroopa Kohtul jätta vaidlustatud otsuse tühistamise korral selle tagajärjed kehtima, kuni selle tühistamise põhjused on heastatud.

13. Euroopa Kohtu presidendi 7. detsembri 2020. aasta otsustega lubati Prantsuse Vabariigil ja Madalmaade Kuningriigil astuda menetlusse nõukogu nõuete toetuseks.

IV. Poolte väidete ja argumentide kokkuvõte

14. Komisjon põhjendab oma tühistamishagi üheainsa väitega, et otsuse 2015/2169 artikli 3 lõike 1 kasutamine vaidlustatud otsuse õigusliku alusena on vastuolus aluslepingu ja Euroopa Kohtu praktikaga ning on seega õigusvastane.

15. Ta selgitab, et see otsuse 2015/2169 säte oli olemas ettepanekus võtta vastu nõukogu otsus ühelt poolt Euroopa Liidu ja selle liikmesriikide ning teiselt poolt Korea Vabariigi vahelise vabakaubanduslepingu sõlmimise kohta, mille ta esitas 9. aprillil 2010[9], kuid et arvestades Euroopa Kohtu praktika arengut alates Lissaboni lepingu jõustumisest, näib, et ettepanek, mille ta oli kohustatud nõukogu heakskiidu saamiseks esitama, et seda lepingut sõlmida, ei ole aluslepingutega kooskõlas, mistõttu ta on alates 2015. aastast süstemaatiliselt keeldunud sellele sättele tuginemisest. Vaatamata komisjoni sõnaselgele vastuseisule kohaldas nõukogu sama sätet, mis nõuab ühehäälsust ilma Euroopa Parlamendi osaluseta, nii otsuse 2017/1107 kui ka vaidlustatud otsuse vastuvõtmisel, mille puhul põhines tema otsuse ettepanek ELTL artikli 167 lõikel 3 koostoimes ELTL artikli 218 lõike 6 punkti a alapunktiga v, milles on koostoimes ELTL artikli 218 lõike 8 esimese lõiguga ette nähtud nõukogu kvalifitseeritud häälteenamusega hääletamine pärast parlamendi heakskiitu.

16. Komisjon väidab, et viimati nimetatud sätted olid kohaldatavad, kuna vaidlustatud otsus puudutab rahvusvahelise lepingu ühe osa kohaldamise ajalist pikendamist. Otsuse 2015/2169 artikli 3 lõige 1 on tema sõnul tuletatud õiguslik alus, mille kasutamine on vastuolus ELL artikli 13 lõikes 2 sätestatud pädevuse andmise põhimõttega ja institutsioonidevahelise tasakaalu põhimõttega ning järelikult aluslepinguga, nagu seda on tõlgendanud Euroopa Kohus[10].

17. Lisaks on tuletatud õigusliku aluse kasutamine, mis nõuab nõukogus ühehäälsust, Euroopa Kohtu praktika seisukohast õigusvastane[11]. Pealegi oleks vastuoluline nõuda nõukogult vaidlusaluse õiguse pikendamiseks ühehäälset otsust, kui selle kehtestamine otsustati kvalifitseeritud häälteenamusega ja kui liit on rahvusvahelise õiguse alusel nõustunud, et seda tuleks põhimõtteliselt automaatselt uuendada. Rangemate sise-eeskirjade kohaldamine ja nõue,

[9] KOM(2010) 137 (lõplik).

[10] Ta viitab sellega seoses 6. mai 2008. aasta kohtuotsusele parlament *vs.* nõukogu (C-133/06, EU:C:2008:257, punktid 54–60 ja seal viidatud kohtupraktika).

[11] Komisjon viitab sellega seoses 4. septembri 2018. aasta kohtuotsusele komisjon *vs.* nõukogu (leping Kasahstaniga) (C-244/17, EU:C:2018:662, punkt 27 ja seal viidatud kohtupraktika).

et nõukogu peab selle õiguse pikendamisega nõustuma, on vastuolus kultuurikoostöö protokolli osalisriikide poolt kokku lepitud automaatse pikendamise eesmärgiga ning oleks seega vastuolus kohtupraktikaga, mis käsitleb rahvusvaheliste lepingute ülimuslikkust liidu teisese õiguse suhtes [12].

18. Nõukogu, keda toetavad Prantsuse Vabariik ja Madalmaade Kuningriik, leiab, et vaidlustatud otsust vastu võttes tegutses ta oma pädevuse piires kooskõlas aluslepingutes ette nähtud menetlusega ning järgis institutsioonidevahelise tasakaalu põhimõtet.

19. Ta tuletab meelde, et komisjon esitas ettepaneku nõukogu otsuse kohta, millega antakse luba allkirjastada ja ajutiselt kohaldada ühelt poolt Euroopa Liidu ja selle liikmesriikide ning teiselt poolt Korea Vabariigi vahelist vabakaubanduslepingut [13], mille osa on kultuurikoostöö protokoll, ning ettepaneku võtta vastu nõukogu otsus selle lepingu sõlmimise kohta [14]. Nendes kahes ettepanekus pakkus komisjon välja menetluse, mida kohaldatakse liidusisesele otsustamisprotsessile, et pikendada või tühistada vaidlusalune õigus pärast iga kolmeaastase perioodi lõppu, ning see menetlus kehtestati seejärel otsuse 2015/2169 alusel. Komisjon andis ka kõnealuse menetluse õigusliku aluse, nimelt ELTL artikli 218 lõike 7 kohta selgitusi nende mõlema ettepaneku – mille nõukogu võttis vastu muudatusteta – põhjenduses 6. Parlament kiitis nõukogu otsuse nimetatud lepingu sõlmimise kohta heaks 17. veebruari 2011. aasta seadusandliku resolutsiooniga [15].

20. Nõukogu märgib, et komisjon, kes ei selgita põhjust, miks ta „tundis ennast kohustatud“ tegema ettepaneku, millele ta oli vastu vaielnud, ei ole kunagi esitanud nõukogule ettepanekut muuta otsuse 2015/2169 artikli 3 lõikes 1 ette nähtud menetlust, ning kuigi viimane pikendamise tähtaeg möödub 30. juunil 2020, jättis ta esitamata uue ettepaneku vaidlusaluse õiguse pikendamiseks. Pärast seda, kui nõukogu oli palunud komisjonil teavitada Korea Vabariiki selle õiguse kaotamisest või esitada nõukogule ettepanek uuesti pikendamiseks kolmeks aastaks, võttis nõukogu komisjoni ettepanekul vastu vaidlustatud otsuse.

21. Nõukogu väidab esiteks, et ta ei tuginenud vaidlustatud otsuse vastuvõtmisel tuletatud õiguslikule alusele, et tema kohaldatud menetlus põhineb ELTL artikli 218 lõikel 7 ning et see menetlus on selle sättega kooskõlas. Sõnaselge viide ELTL artikli 218 lõikele 7, mis on antud otsuse 2015/2169 põhjenduses 6, näitab tema sõnul väga selgelt, et selle otsuse artikli 3 lõige 1 põhineb sellel sättel, mis võimaldab nõukogul teha erandi ELTL artikli 218 lõigetest 5, 6 ja 9, kui liidu sõlmitud lepingus on ette nähtud lihtsustatud muutmismenetlus, nagu on ette nähtud kultuurikoostöö protokolli artikli 5 lõikes 8. See viide ELTL artikli 218 lõikele 7 selgitab tema sõnul ka menetlust, mis on kehtestatud otsuse 2015/2169 artikli 3 lõikes 1 selle protokolli selle sätte kohaldamiseks.

22. ELTL artikli 218 lõike 7 kohaldamise tingimused on tema sõnul täidetud, kuna esiteks kujutab õiguste pikendamine endast Korea Vabariigiga sõlmitud lepingu konkreetse ja sõltumatu osa muutmist lihtsustatud menetluses, kuna komisjon on läbirääkijana konkreetselt volitatud muutma vaidlusalust õigust selle kaotamisega käimasoleva kolmeaastase perioodi möödudes, ning teatama Korea Vabariigile sellest otsusest. Selle menetlusega seega rakendatakse lihtsustatud muutmismenetlust, mis on ette nähtud kultuurikoostöö protokolli artikli 5 lõikes 8. Teiseks seati otsuse 2015/2169 artikli 3 lõikes 1 ette nähtud menetlusega komisjonile selles kontekstis antud volitusele kehtivad tingimused. Seega on väidetavalt ette nähtud, et kui komisjon otsustab, et

[12] Komisjon viitab sellega seoses 3. juuni 2008. aasta kohtuotsusele Intertanko jt. (C-308/06, EU:C:2008:312, punkt 42).

[13] KOM(2010) 136 (lõplik).

[14] Vt käesoleva ettepaneku joonealune märkus 9.

[15] ELT 2012, C 188 E, lk 113.

vaidlusalust õigust tuleb pikendada uueks kolmeks aastaks, peab ta esitama selle otsuse nõukogule heakskiitmiseks. Järelikult on see menetlus, mis on vaidlustatud otsuse õiguslik alus, kehtestatud kooskõlas aluslepingutega ette nähtud volitusega ning selle otsuse õiguslik alus ei ole tuletatud õiguslik alus.

23. Teiseks märgib nõukogu, et komisjon räägib endale vastu selles, mis puutub menetlusse, mida ta peab kohaldatavaks, kinnitades, et parlamendi heakskiit on nõutav ELTL artikli 218 lõigete 5 ja 6 alusel, väites samas, et ükski riigisisene menetlus ei peaks olema kohaldatav, kuna kultuurikoostöö protokolli artikli 5 lõige 8 näeb ette vaidlusaluse õiguse automaatse pikendamise iga kolme aasta järel ning see rahvusvahelise õiguse säte on teisese riigisisese õiguse suhtes ülimuslik. Selle protokolli artikli 5 lõike 8 ja otsuse 2015/2169 artikli 3 lõike 1 vahel ei ole tema sõnul aga vastuolu, kuna esimene kehtestab menetluse, mida tuleb järgida Korea Vabariigiga sõlmitud lepingu poolte vahel, samas kui teine kehtestab liidus otsustamismenetluse protokolli artikli 5 lõike 8 kohaldamiseks.

24. Kolmandaks leiab nõukogu, et komisjoni argument institutsioonidevahelise tasakaalu põhimõtte ja pädevuse andmise põhimõtte rikkumise kohta ei ole põhjendatud. Komisjonil ei olnud tema sõnul kunagi kavatsust lasta parlamendi heakskiitu taotleda, kuna ta esitas oma ettepaneku nõukogu otsuse kohta vähem kui kuu aega enne tähtaja möödumist, et teatada Korea Vabariigile vaidlusaluse õiguse pikendamata jätmisest, samas kui nõukogul ei olnud enam sisuliselt võimalik jõuda kokkuleppele ega paluda parlamendi heakskiitu.

25. Neljandaks leiab nõukogu, et komisjon teeb vea, kui ta vaidlustab nõukogus ühehäälsuse nõude, samas kui just tema ise tegi ettepaneku seda hääletusreeglit muuta ega ole kunagi teinud ettepanekut muuta otsuse 2015/2169 artikli 3 lõiget 1. Vaidlusaluse õiguse pikendamine kujutab endast erandit üldreeglist, mille kohaselt kaotatakse õigus vastupidise otsuse puudumisel, mis õigustab rangemaid tingimusi.

26. Teise võimalusena väidab nõukogu, et kui Euroopa Kohus peaks jõudma järeldusele, et ELTL artikli 218 lõikes 7 sätestatud tingimuste hulgas ei olnud võimalik ühehäälsust ette näha, siis ei oleks kehtiv üksnes kohustus teha otsus ühehäälselt. Kuna vaidlustatud otsus on siiski vastu võetud ühehäälselt, tuleb seda tema arvates pidada õiguspäraselt vastuvõetuks ja seda ei tuleks tühistada. Lõpuks leiab nõukogu juhuks, kui Euroopa Kohus tühistab vaidlustatud otsuse, et selle tagajärjed tuleb säilitada.

27. Komisjon vastab oma repliigis peamiselt, et ta jagab nõukogu arvamust, et vaidlustatud otsuse ese kujutab endast lepingu muutmist ELTL artikli 218 lõike 7 tähenduses, kuna see pikendab kultuurikoostöö protokollis sisalduva sätte ajalist kohaldamist. Samas ei kehtesta protokoll, mis näeb ette vaidlusaluse õiguse automaatse pikendamise sama pikkusega järjestikusteks perioodideks, mingit lihtsustatud menetlust selle õiguse pikendamiseks, mistõttu ei ole vaja, et nõukogu annaks komisjonile loa nimetatud õiguse pikendamiseks. Järelikult ei saa otsuse 2015/2169 artikli 3 lõiget 1 pidada ELTL artikli 218 lõike 7 kohaldamise juhuks. Seevastu näeb nimetatud protokoll ette menetluse vaidlusaluse õiguse lõpetamiseks. Selleks võib nõukogu volitada komisjoni otsustama sellest teisele Korea Vabariigiga lepingu poolele ette teatada ja see luba võidakse anda eelnevalt selle lepingu sõlmimise otsuses, kui on täidetud asjakohased tingimused.

28. Komisjon lisab, et vastupidi nõukogu väidetele on komisjonile väidetavalt antud loa andmise menetluslikud tingimused vastuolus ELTL artikliga 218, kuna Euroopa Kohus on otsustanud, et ELTL artikli 218 lõike 9 kohaldamise olukorras on tuletatud õigusliku aluse kasutamine, mis

nõuab nõukogu ühehäälset otsust, õigusvastane[16]. See on veelgi ilmsem nende olukordade puhul, mille suhtes kohaldatakse ELTL artikli 218 lõiget 7.

29. Lisaks ei anna tema sõnul otsuse 2015/2169 artikli 3 lõige 1 komisjonile luba kiita liidu nimel heaks Korea Vabariigiga sõlmitud lepingu muudatusi ELTL artikli 218 lõike 7 tähenduses, vaid see peegeldab lihtsalt komisjoni pädevust tagada juhul, kui otsus vaidlusaluse õiguse pikendamise kohta on vastu võetud, liidu välisesindus vastavalt ELL artiklile 17. Otsuse 2015/2169 artikli 3 lõige 1 kinnitab, et pikendamise üle otsustamise õigus jäi nõukogule ja et otsustusõigust ei ole tegelikult komisjonile üle antud. Järelikult ei ole ELTL artikli 218 lõige 7 komisjoni sõnul õiguslik alus, mis võimaldaks nõukogul seada vaidlusaluse õiguse uuendamine sõltuvusse otsuse 2015/2169 artikli 3 lõikes 1 sätestatud eritingimustest.

30. Lõpuks vaidleb komisjon vastu nõukogu teise võimalusena esitatud nõuetele.

31. Vastureplliigis vaidleb nõukogu esiteks vastu komisjoni argumendile, et liit võib vaidlusalust õigust pikendada ilma sisemenetluseta, kui komisjoni kavatsus on seda uuendada, samas kui selle lõpetamiseks on vaja otsustamismenetlust. Tema sõnul peab liit kultuurikoostöö protokolli muutmiseks, olgu siis vaidlusaluse õiguse pikendamiseks või lõpetamiseks, kasutama asjakohast institutsioonisisest otsustamismenetlust. Lepingu automaatne pikendamine ei saa nimelt iga Korea Vabariigiga sõlmitud lepingu osalise puhul välistada igasugust sisemist otsustamismenetlust, kuna selle protokolli artikli 5 lõike 8 kohaselt piirdub vaidlusaluse õiguse kehtivusaeg kolme aastaga ja seda õigust on võimalik pikendada järjestikusteks ajavahemikeks, mille kestus piirdub samuti kolme aastaga, mis tähendab, et otsus tehakse iga kolme aasta järel asjakohaste riigisiseste otsustamismenetluste korras. Komisjoni tõlgendus kahjustaks mitte ainult liidu õiguskorra autonoomsust, vaid ka institutsioonidevahelist tasakaalu, kuna komisjon võiks otsustada nõukogu pikendamise otsustusprotsessist välja jätta.

32. Teiseks väidab nõukogu, et ELTL artikli 218 lõige 7 on otsuse 2015/2169 artikli 3 lõikes 1 ette nähtud menetlusele sobiv õiguslik alus. Vastupidi komisjoni väidetele kehtestab kultuurikoostöö protokolli artikli 5 lõige 8 vaidlusaluse õiguse pikendamiseks lihtsustatud menetluse, kuna lepinguosaliste nõusolek on antud vaikimisi. Lisaks kohustab see artikkel tema sõnul lepinguosalist, kes soovib selle õiguse lõpetada, sellest eelnevalt teatama. Menetlus on seega kahekordne ning selles määratakse kindlaks kaks menetlusetappi, mis kuuluvad nimetatud protokolli lihtsustatud muutmismenetlusse.

33. Kolmandaks kinnitab nõukogu, et otsuse 2015/2169 artikli 3 lõikes 1 sätestatud menetlus on sobiv. Nõukogu sõnul on selle menetlusega kehtestatud vaikimisi liidu sisetasandil seisukoht kultuurikoostöö protokolli muutmise suhtes järjestikusteks kolmeaastasteks ajavahemikeks kuni vaidlusaluse õiguse lõpetamiseni. Tema sõnul lõpeb see õigus vaikimisi kolme aasta möödumisel, milleks see on kehtestatud, ning komisjon peaks protokolli artikli 5 lõike 8 punktis b sätestatud nõuet täitma. Komisjonil on siiski õigus leida, et selle õiguse pikendamine on kohane, ja sel juhul vaikimisi ette nähtud seisukohast kõrvale kalduda, taotledes nõukogu ühehäälset heakskiitu, et mitte teatada selle õiguse kaotamisest.

34. Nõukogu vaidleb vastu väitele, et ühehäälsuse nõue muudab menetluse tervikuna kehtetuks ja seetõttu kujutab otsuse 2015/2169 artikli 3 lõige 1 endast tuletatud õiguslikku alust. Selles väites ei võeta tema sõnul arvesse asjaolu, et nõukogu kiitis heaks liidu seisukoha, mida nõuab protokolli

[16] Komisjon viitab sellega seoses 4. septembri 2018. aasta kohtuotsusele komisjon *vs.* nõukogu (leping Kasahstaniga) (C-244/17, EU:C:2018:662, punkt 27 ja seal viidatud kohtupraktika).

artikli 5 lõikes 8 ette nähtud menetlus, st et vaidlusalune õigus lõpetatakse pärast käimasoleva ajavahemiku lõppu, ning et selle õiguse pikendamine, millega tehakse sellest kvalifitseeritud häälteenamusega võetud seisukohast erand, nõuab rangemat hääletamisreeglit.

35. Prantsuse Vabariik toetab nõukogu kõikides selle nõuetes. Samamoodi nagu viimati nimetatu märgib ta, et vaidlustatud otsuse õiguslik alus määratleb ELTL artikli 218 lõikel 7 põhineva otsustamismenetluse ja et selle otsusega rakendatakse seda menetlust.

36. Ta leiab esiteks, et vaidlusaluse õiguse pikendamise kord on tõepoolest ELTL artikli 218 lõike 7 kohaldamise juhtum. Esiteks, nagu möönab ka komisjon, kujutab selle õiguse pikendamine endast kultuurikoostöö protokolli muutmist selle sätte tähenduses. Seisukoht, et nimetatud õiguse pikendamine ei kujuta endast sellist muudatust põhjusel, et see on automaatne, toob kaasa selle, et protokolli säte, mis näeb sama õiguse puhul ette piiratud kehtivusaja, kui lepinguosalised ei ole andnud vaikivat nõusolekut, kaotaks oma toime.

37. Teiseks, vastupidi sellele, mida väidab komisjon, kuulub vaidlusaluse õiguse automaatne pikendamine kultuurikoostöö protokolliga reguleeritud menetlusse, mille raames viiakse läbi „kultuurikoostöö“ komitee hindamisuuring. ELTL artikli 218 lõike 7 tähenduses mõiste „lihtsustatud menetlus“ tõlgendamine lähtuvalt rahvusvahelise õiguse põhimõtetest, eelkõige 23. mai 1969. aasta rahvusvaheliste lepingute õiguse Viini konventsioonist[17], kinnitab, et seda mõistet tuleb käesoleval juhul kohaldada. Erandina selle artikli lõigetest 5, 6 ja 9 on selle artikli lõige 7 nimelt kohaldatav juhul, kui rahvusvaheline leping näeb ette erandid selle muutmiseks, tingimusel et need sätted lihtsustavad läbivaatamismenetlust. Selle õiguse automaatset pikendamist konventsiooniosaliste vaikimise korral tuleks käsitada seda liiki sätete alla, millega tehakse erand rahvusvaheliste lepingute üldises õiguses ette nähtud läbivaatamise menetlusest, mida see ilmselgelt lihtsustab.

38. Teiseks leiab Prantsuse Vabariik, et otsuse 2015/2169 artikli 3 lõikes 1 ette nähtud kord rakendab õigesti ELTL artikli 218 lõiget 7, kuna selles on ette nähtud, et nõukogu peab heaks kiitma komisjoni otsuse mitte teatada vaidlusaluse õiguse lõpetamisest. See otsus volitaks komisjoni teavitama ilma nõukogu heakskiiduta Korea Vabariiki liidu kavatsusest seda õigust mitte pikendada. Kui komisjon otsustab siiski, et nimetatud õiguse kohaldamist tuleb jätkata, tuleks tal saada selleks nõukogu heakskiit. Komisjoni volitusele on seega kehtestatud eritingimused ELTL artikli 218 lõike 7 tähenduses, mis on õiguspärane, kuna see säte kujutab endast erandit selle artikli lõigetest 5, 6 ja 9. Neid tingimusi tuleb vaadelda aluslepinguga ja eelkõige ELL artikli 16 lõike 6 kolmanda lõiguga loodud institutsioonidevahelisest tasakaalust lähtudes. Otsust nõustuda vaidlusaluse õiguse kehtivuse ajalise pikendamisega tuleb aga pidada liidu poliitika määratlemise ja liidu välistegevuse väljatöötamise toimingute hulka kuuluvaks. Seega on nõukogul lubatud konkreetsete tingimuste hulgas ette näha, et otsusele, mille komisjon võib otsuse 2015/2169 artikli 3 lõike 1 alusel teha, peab eelnema nõukogu vastavasisuline nõusolek, et viimane saaks kontrollida, kas vaidlusalune õigus vastab endiselt liidu huvile. Ühehäälsuse kasutamine kujutab endast üksnes nõukogu heakskiidu andmise viisi, mille õiguspärasus või õigusvastasus ei mõjuta sellise heakskiitmise nõude kehtivust.

[17] *Recueil des traités des Nations unies*, kd 1155, lk 331.

39. Kolmandaks ja viimaseks leiab Prantsuse Vabariik, et liidu õiguse seisukohast ei oleks asjaomast õigust igal juhul saanud õiguspäraselt pikendada üksnes kultuurikoostöö protokollis ette nähtud vaikimisi pikendamise menetluse alusel, kui puudub liidu õigusakt, mis seda konkreetselt lubaks. Liidu õiguskorra autonoomia põhimõtte kohaselt ei ole nimelt rahvusvahelise lepingu ülesanne määrata kindlaks liidusisesed menetlused.

40. Madalmaade Kuningriik kinnitab, et ta nõustub täielikult nõukogu seisukohaga ja kõiki selle toetuseks esitatud argumentidega.

V. Õiguslik analüüs

A. Komisjoni ainus väide

41. Liidu poolt ELTL artikli 218 lõikes 6 ette nähtud tavamenetluse kohaselt sõlmitud rahvusvahelise lepingu muutmise valdkonnas on üldreegliks vormilise järjepidevuse põhimõte, mis tähendab, et selline muutmine nõuab põhimõtteliselt sama tavamenetluse rakendamist.

42. ELTL artikli 218 lõige 7 näeb erandina ette lihtsustatud menetluse [18] liidu sõlmitud lepingu muutmiseks, mis on mõeldud niisuguse lepingu sõlmimise tavamenetluse asendamiseks.

43. ELTL artikli 218 lõikes 7 on ette nähtud, et „[l]epingu sõlmimisel võib nõukogu erandina lõigetest 5, 6 ja 9 volitada läbirääkijat kiitma liidu nimel heaks lepingu muudatusi, kui leping näeb ette, et muudatused tuleb vastu võtta lihtsustatud korras või et seda peab tegema lepingus sätestatud organ. Nõukogu võib sellisele volitamisele seada eritingimusi“.

44. Komisjon leiab oma ainsas väites, et vaidlustatud otsus võeti vääralt vastu otsuse 2015/2169 artikli 3 lõike 1 alusel, mis on tuletatud õiguslik alus, mida ei ole EL toimimise lepingus ette nähtud. Seetõttu rikkus nõukogu komisjoni arvates ELL artikli 13 lõikes 2 sätestatud pädevuste andmise põhimõtet ja Euroopa Kohtu praktikas väljaarendatud institutsioonidevahelise tasakaalu põhimõtet [19].

45. Otsuse 2015/2169 artikli 3 lõike 1 eesmärk on täpsustada komisjonile antud volituse korda ja tingimusi.

46. Otsuse 2015/2169 põhjenduses 6 on märgitud, et see volitus põhineb ELTL artikli 218 lõikel 7, mille kohaselt võib nõukogu anda komisjonile volituse kiita heaks lepingu teatavad muudatused. Nimetatud volituse eesmärki on täpsustatud selle otsuse põhjenduses 6 ja artikli 3 lõikes 1. Tegemist on sellega, et komisjoni volitatakse liidu nimel lõpetama kultuurikoostöö protokolli artikli 5 alusel antud ühistootmise [kavade kohaldamise] õigus ning teatada sellest Korea

[18] Vt kohtujurist Szpunari ettepanek kohtuasjas Saksamaa *vs.* nõukogu (C-600/14, EU:C:2017:296, punkt 57). Menetluse lihtsustatud olemus väljendub eelkõige selles, et ELTL artikli 218 lõige 7 ei näe ette parlamendi kaasamist. Vt selle kohta Rapoport, C., „La procédure de conclusion des accords externes de l'Union européenne: quelle unité après Lisbonne?“, *The European Union in the World – Essays in Honour of Marc Maresceau*, Brill-Nijhoff, Leyde, 2014, lk 149–169. Autor märgib, et „demokratiseerumisliikumises on jätkuvalt arenguruumi, kuna see kehtib alles lepingu väljatöötamise etapis ega kesta pärast lepingu jõustumist. Olenemata sellest, kas tegemist on lepingu muutmisega lihtsustatud menetluses, lepingu peatamisega või sellest lepingust tuleneva õiguse vastuvõtmisega, on […] parlamendil ainult õigus teabele, mis on tagatud [ELTL] artikli 218 lõikega 10. Nendes kolmes valdkonnas sõltub parlament sellest, kas komisjon on täielikult järginud [Euroopa Parlamendi ja Euroopa Komisjoni suhete] raamkokkulepet [(ELT 2010, L 304, lk 47)] või nõukogu puhtalt diskretsiooniotsusel seda taotleda“ (lk 158). Tuleb märkida, et komisjon kohustus parlamenti täielikult teavitama enne lepingu muudatuste heakskiitmist vastavalt ELTL artikli 218 lõike 7 alusel nõukogult saadud loale: vt raamkokkuleppe Euroopa Parlamendi ja Euroopa Komisjoni suhete kohta lisa 3 punkt 9.

[19] Vt eelkõige 6. mai 2008. aasta kohtuotsus parlament *vs.* nõukogu (C-133/06, EU:C:2008:257, punktid 56–61).

Vabariigile. Komisjonil on seega õigus teatada sellele riigile liidu kavatsusest mitte pikendada vaidlusaluse õiguse kohaldamise tähtaega vastavalt protokolli artikli 5 lõikes 8 ette nähtud menetlusele.

47. Tuletan sellega seoses meelde, et protokolli artikli 5 lõike 8 punktis b on kehtestatud reegel, et pärast algset kolmeaastast perioodi taastatakse ühistootmise õigus kolmeks aastaks ja seda *pikendatakse seejärel automaatselt* samaks perioodiks, *välja arvatud juhul, kui lepinguosaline lõpetab selle* kirjaliku etteteatamisega vähemalt kolm kuud enne algse või hilisema perioodi lõppu.

48. Liidu seisukohast on komisjon seega institutsioon, kes on volitatud liidu nimel lõpetama ühistootmise [kavade kohaldamise] õigust, mida muidu automaatselt pikendatakse.

49. Selle komisjonile antud volitusega kaasnevad siiski eritingimused, nagu on ette nähtud ELTL artikli 218 lõikes 7.

50. Nimelt, nagu nähtub otsuse 2015/2169 põhjendusest 6, on komisjonil õigus teha otsus vaidlusaluse õiguse kehtivuse lõppemise kohta, välja arvatud juhul, kui „[ta] otsustab neid kavasid edasi kohaldada ja nõukogu kiidab selle heaks erimenetlusega," ehk teisisõnu, selle otsuse artikli 3 lõikes 1 kasutatud sõnastuses, „välja arvatud juhul, kui nõukogu otsustab komisjoni ettepanekul neli kuud enne kohaldamisperioodi lõppu nende kavade kohaldamist jätkata". Viimasel juhul näeb sama säte ette, et nõukogu teeb otsuse ühehäälselt. Selle „erimenetluse" kohaldamist õigustab otsuse 2015/2169 põhjenduse 6 kohaselt „nii [Korea Vabariigiga sõlmitud] lepingus käsitletud küsimuse eriline tundlikkus kui ka asjaolu, et [selle] lepingu sõlmivad liit ja selle liikmesriigid".

51. Kokkuvõttes on otsuse 2015/2169 artikli 3 lõikes 1 kirjeldatud komisjoni volitamise menetluse eesmärk võimaldada liidul lõpetada vaidlusalune õigus iga kolmeaastase perioodi lõpus vastavalt võimalusele, mis on kultuurikoostöö protokolli artikli 5 lõike 8 punktiga b antud igale lepinguosalisele. Seda, kas vaidlusaluse õiguse kaotamine või pikendamine on otstarbekas või mitte, hinnatakse seega iga kolme aasta tagant komisjoni läbiviidava menetluse raames. Nõukogu otsus selle kohta tuleb vastu võtta ainult juhul, kui viimane leiab, et kõnealust õigust tuleb pikendada, ja otsus tuleb vastu võtta ühehäälselt.

52. Vaidlustatud otsus väljendab just nõukogu tahet nõustuda vaidlusaluse õiguse kohaldamise perioodi pikendamisega kolmeks aastaks, mis kestis 1. juulist 2020 kuni 30. juunini 2023.

53. Vaidlustatud otsuse tekstist ilmneb selgelt, et see põhineb otsuse 2015/2169 artikli 3 lõikel 1.

54. Järelikult saab komisjoni poolt tema hagide põhjenduseks esitatud esimese väitega nõustuda üksnes siis, kui on tuvastatud selle õigusnormi õigusvastasus. Nii oleks see juhul, kui peaks järeldatama, et selle õigusnormiga kehtestatud menetlus selliste meetmete võtmiseks nagu vaidlustatud otsus, kaldub ELTL artikli 218 lõikega 7 lubatust kõrvale.

55. Nimelt tuleneb selle kohta Euroopa Kohtu praktikast, et „kuna liidu institutsioonide tahte formuleerumist puudutavad eeskirjad kehtestatakse aluslepingutega, mitte liikmesriikide või institutsioonide endi poolt, siis saavad üksnes aluslepingud anda erijuhtudel institutsioonile pädevuse muuta nendes ette nähtud otsustamismenetlust. Kui tunnustada institutsiooni võimalust kehtestada õigusakte või rakendusmeetmeid vastu võtta võimaldavaid tuletatud õiguslikke aluseid – kas akti vastuvõtmisel kohaldatava menetluse rangemaks muutmise või lihtsustamise suunas –, tähendaks see talle suurema seadusandliku pädevuse andmist kui see, mis

on aluslepingutega ette nähtud“ [20].

56. Seega tuleb kontrollida, kas otsuse 2015/2169 artikli 3 lõikes 1 ette nähtud menetlus on kooskõlas ELTL artikli 218 lõikega 7, mida selle otsusega rakendatakse.

57. Selleks tuleb analüüsida, kas ELTL artikli 218 lõike 7 kohaldamise tingimused on täidetud. Selleks tuleb kõigepealt kindlaks teha, kas otsuse 2015/2169 artikli 3 lõige 1 sisaldab komisjoni volitust kiita liidu nimel heaks Korea Vabariigiga sõlmitud lepingu muutmine, seejärel, kas viimane näeb ette, et selline muudatus tuleb vastu võtta lihtsustatud menetluses või selle lepinguga loodud organi poolt, ning lõpuks, kas selles sättes ette nähtud eeskirjad kujutavad endast „eritingimusi“ ELTL artikli 218 lõike 7 tähenduses.

58. Esiteks, mis puutub küsimusse, kas otsuse 2015/2169 artikli 3 lõige 1 sisaldab komisjoni volitust kiita liidu nimel heaks Korea Vabariigiga sõlmitud lepingu muutmine, siis märgin, et menetlusepooled on selles küsimuses ühel meelel. Komisjon ei esita selle kohta selgitusi. Nõukogu leiab omalt poolt, et kõnealuse õiguse pikendamine kujutab endast lepingu ühe konkreetse ja sõltumatu osa muutmist, märkides eelkõige, et komisjonil kui läbirääkijal on õigus seda õigust muuta selle õiguse kaotamisega pärast kolme aasta möödumist. Prantsuse Vabariik leiab, et nimetatud lepingu sätete ajalise kehtivuse pikendamine, mis puudutab ühistootmise [kavade kohaldamise] õigust, kujutab endast seega sama lepingu muutmist.

59. Tunnistan, et mul on kahtlusi, kas kõnealuse õiguse pikendamist on võimalik kvalifitseerida „lepingu muutmiseks“, kuna kultuurikoostöö protokoll ise kehtestab selle õiguse vaikimisi ja automaatse pikendamise põhimõtte, välja arvatud ühe lepinguosalise vastuseisu korral. Vaidlustatud otsusega ei soovita aga seda protokolli selles osas muuta, vaid see on vastupidi mõeldud selleks, et kinnitada liidu tasandil liidu tahet jätkata kõnealuse õiguse kohaldamist.

60. Seevastu möönan, et kuna otsuse 2015/2169 artikli 3 lõikes 1 sätestatud komisjoni volituse eesmärk on vaidlusalune õigus liidu nimel lõpetada, muudaks sellise volituse komisjoni poolt rakendamine kultuurikoostöö protokolli artikli 5 lõike 8 ning selle protokolli sätted, millega see õigus on kehtestatud, sisutühjaks ning selle õiguslik mõju oleks samaväärne nende sätete tühistamisega. Nagu ELTL artikli 218 lõike 7 sõnastusest, mis näeb ette, et „*[l]epingu sõlmimisel* võib nõukogu […] volitada läbirääkijat kiitma liidu nimel heaks lepingu muudatusi“ [21], tuleneb, tuleb seega tõepoolest otsuse 2015/2169 artikli 3 lõikes 1 sisalduva volituse ulatust analüüsides asuda seisukohale, et sellise volituse eesmärk on Korea Vabariigiga sõlmitud lepingu muutmine. Käesoleval juhul on see nii, kuna selle volituse eesmärk on muuta kultuurikoostöö protokolli normatiivset sisu, jättes ühistootmise [kavade kohaldamise] õiguse ja reeglilt, et seda õigust pikendatakse põhimõtteliselt automaatselt iga kolme aasta järel, potentsiaalselt õigusmõjuta.

61. Minu arutluskäigu selles etapis näib mulle huvitav tõmmata paralleele delegeeritud õigusaktidega, mida reguleerib ELTL artikkel 290, kuigi ma ei väida, et ELTL artikli 218 lõikes 7 ette nähtud volitust tuleks täielikult samastada delegeerimisega ELTL artikli 290 tähenduses. Tuletan meelde, et pädevuse delegeerimise võimaluse eesmärk on võimaldada liidu seadusandjal keskenduda õigustloova akti olemuslikele osadele nagu ka mitteolemuslikele osadele, mida ta peab kohaseks reguleerida, andes liidu komisjonile ülesande täiendada õigustloova akti teatavaid mitteolemuslikke osi või muuta neid osi komisjonile antud volituste piires [22].

[20] Vt eelkõige 22. septembri 2016. aasta kohtuotsus parlament *vs.* nõukogu (C-14/15 ja C-116/15, EU:C:2016:715, punkt 47 ja seal viidatud kohtupraktika).

[21] Kohtujuristi kursiiv.

[22] Vt eelkõige 17. märtsi 2016. aasta kohtuotsus parlament *vs.* komisjon (C-286/14, EU:C:2016:183, punkt 54).

62. Nagu ka delegeeritud õigusaktide kasutamise puhul vastab komisjonile ELTL artikli 218 lõikega 7 antud volitus tõhususe ja kiiruse eesmärkidele, kusjuures selle mõte on kiirendada liidu otsustamisprotsessi [23].

63. Sellega seoses võib olla kohane, võttes seejuures arvesse eripärasid, mis iseloomustavad komisjoni volitust kiita heaks rahvusvahelise lepingu muudatused, lähtuda käsitusest, mida on Euroopa Kohus õigeks pidanud ELTL artikli 290 lõikes 1 kasutatud mõiste „muutmine“ tõlgendamisel.

64. Euroopa Kohtu praktikast tuleneb, et ELTL artikli 290 lõike 1 kohaselt võidakse komisjonile seadusandliku aktiga delegeerida õigus võtta vastu muid kui seadusandlikke akte, mis on üldkohaldatavad ja täiendavad või muudavad seadusandliku akti teatavaid mitteolemuslikke osi [24]. ELTL artikli 290 lõige 1 näeb ette kaks delegeeritud pädevuse kategooriat, nimelt need, mis lubavad kas täiendada või muuta seadusandlikku akti [25]. Muutmise pädevuse delegeerimise eesmärk on volitada komisjoni *muutma või kehtetuks tunnistama* liidu seadusandja poolt selles aktis kehtestatud mitteolemuslikke osi [26]. Muudatuse olemasolu on tuvastatud, kui komisjonile antakse volitus muuta seadusandliku akti normatiivset sisu [27], mis võib väljenduda sellesse akti uue sätte lisamises [28].

65. Kui nõustuda mitte piirama ELTL artikli 218 lõike 7 tähenduses mõiste „lepingu muutmine“ tõlgendamist ainult selle vormilise mõõtmega, leides sisulisemast vaatepunktist, et selle mõiste alla tuleb viia ka olukord, kus lepingu sätetel puudub õiguslik mõju komisjonile antud volituse rakendamisel, on seega võimalik asuda seisukohale, et otsuse 2015/2169 artikli 3 lõikega 1 on see institutsioon tõepoolest volitatud kiitma liidu nimel heaks „lepingu muudatusi“ ELTL artikli 218 lõike 7 tähenduses.

66. Teiseks, mis puutub sellesse, kas Korea Vabariigiga sõlmitud leping näeb ette, et lepingu muudatused tuleb vastu võtta lihtsustatud menetluses või selle lepinguga loodud organis, siis tuleb see teine võimalus juba välistada, sest „kultuurikoostöö“ komitee ülesanne on kultuurikoostöö protokolli artikli 5 lõike 8 punkti a kohaselt ainult „[k]uus kuud enne selle tähtaja lõppu hin[nata] […] riiklike nõuanderühmade nõuandel nimetatud kavade [kolme aasta jooksul] rakendamise tulemusi kultuurilise mitmekesisuse suurendamise ning ühistoodangualase vastastikku kasuliku koostöö seisukohast“. Selle komitee ülesanne ei ole seega kõnealust õigust puudutavas osas seda kokkulepet muuta. Samas näitab nimetatud komitee sekkumine kuus kuud enne iga kolmeaastase perioodi lõppu seda, et kuigi selle õiguse automaatne pikendamine on protokolli artikli 5 lõike 8 punkti b kohaselt reegel, ei takista see reegel vastupidi komisjoni väidetele asumast seisukohale, et see säte kehtestab tõepoolest menetlusetapi nimetatud õiguse pikendamiseks või kaotamiseks.

67. Lisaks näib mulle võimalik asuda seisukohale, et Korea Vabariigiga sõlmitud leping näeb kõnealuse õiguse kaotamiseks ette lihtsustatud menetluse, nagu nõuab ELTL artikli 218 lõige 7, kuna piisab sellest, kui lepinguosaline lõpetab selle kehtivuse vähemalt kolm kuud ette teatamisega enne algse või hilisema perioodi lõppu. Pealegi, kui tuleks asuda seisukohale, et selle

[23] Vt komisjoni 9. detsembri 2009. aasta teatis Euroopa Parlamendile ja nõukogule Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 290 rakendamise kohta (KOM(2009) 673 (lõplik), punkt 3.2, lk 5.

[24] Vt eelkõige 17. märtsi 2016. aasta kohtuotsus parlament *vs.* komisjon (C-286/14, EU:C:2016:183, punkt 30 ja seal viidatud kohtupraktika).

[25] Vt eelkõige 17. märtsi 2016. aasta kohtuotsus parlament *vs.* nõukogu (C-286/14, EU:C:2016:183, punkt 32).

[26] Vt eelkõige 17. märtsi 2016. aasta kohtuotsus parlament *vs.* nõukogu (C-286/14, EU:C:2016:183, punkt 42).

[27] Vt eelkõige 16. juuli 2015. aasta kohtuotsus komisjon *vs.* parlament ja nõukogu (C-88/14, EU:C:2015:499, punkt 44).

[28] Vt eelkõige 16. juuli 2015. aasta kohtuotsus komisjon *vs.* parlament ja nõukogu (C-88/14, EU:C:2015:499, punkt 43).

õiguse pikendamise näol on tegemist selle lepingu muutmisega, mida ma ei usu, ei ole kahtlust, et selle pikendamise automaatsus, mis seega ei nõua poolte ühtegi toimingut, võimaldaks selle kvalifitseerida „lihtsustatud menetluseks“ ELTL artikli 218 lõike 7 tähenduses.

68. Kolmandaks, mis puutub küsimusse, kas nõukogu heakskiitu kõnealuse õiguse pikendamiseks võib pidada eritingimuseks, millega kaasneb komisjonile otsuse 2015/2169 artikli 3 lõikega 1 antud volitus, siis näib mulle, et see on nii, sest selle õiguse kaotamist saab vältida üksnes tingimusel, et nõukogu otsustab komisjoni ettepaneku põhjal ühehäälselt seda õigust uue kolmeaastase perioodi võrra pikendada. Teisisõnu saab komisjonile antud volitust otsustada vaidlusaluse õiguse kehtivuse lõppemise üle rakendada vaid juhul, kui see institutsioon ei otsusta algatada erimenetlust, mille tulemusel võib nõukogu võtta vastu otsuse seda õigust pikendada.

69. Leian siiski, et kehtestades kõnealuse õiguse pikendamisele sellise erimenetluse, mida iseloomustab nõukogus ühehäälne vastuvõtmine, ei ole otsuse 2015/2169 artikli 3 lõige 1 kooskõlas ELTL artikli 218 lõikega 7.

70. Tuletan meelde, et selle otsuse põhjenduses 6 on märgitud, et nõukogu peab kõnealuse õiguse kohaldamise pikendamise heaks kiitma erimenetluses, võttes arvesse nii selle Korea Vabariigiga sõlmitud lepingu aspekti tundlikkust kui ka asjaolu, et selle peavad sõlmima liit ja selle liikmesriigid.

71. Kuigi ma võin aru saada, et kõnealuse õiguse pikendamine kolmeks aastaks võiks liidu seisukohast viia nõukogu otsuse tegemiseni enne iga tähtaja möödumist, ei mõista ma seevastu hästi, miks selle otsuse vastuvõtmiseks nõutav hääletamisreegel peaks erinema sellest, mida kohaldati selleks, et nõukogu võtaks vastu Korea Vabariigiga lepingu sõlmimise otsuse, see tähendab kvalifitseeritud häälteenamusest. Kuna vaidlusaluse õiguse ja põhimõttega, et seda pikendatakse automaatselt iga kolme aasta järel, on liit andnud kvalifitseeritud häälteenamusega hääletatud otsusega oma nõusoleku, leian ma, et liidu kohustusevõtu sisetasandil kordamine peaks paralleelsuse alusel toimuma samuti kvalifitseeritud häälteenamusega vastu võetud otsuse vormis.

72. Märgin sellega seoses, et miski ELTL artikli 218 lõike 7 sõnastuses ei viita sellele, et hääletamisreegel, mida kohaldatakse otsustele, mis on seotud selles sättes ette nähtud volituse andmise menetlusega, sealhulgas kõnealuse volituse eritingimuste sõnastamine, peaks kõrvale kalduma kvalifitseeritud häälteenamusega hääletamise reeglist, mis on ELTL artikli 218 raames põhimõte [29].

73. Mulle näib, et Euroopa Kohtu praktika, mis käsitleb teist lihtsustatud menetlust, nimelt ELTL artikli 218 lõikes 9 ette nähtud menetlust, on minu arvates selle mõttega.

74. Viimati nimetatud säte näeb ette lihtsustatud menetluse, mille eesmärk on eelkõige määrata kindlaks seisukohad, mis võetakse liidu nimel seoses liidu osalemisega asjaomase rahvusvahelise lepinguga loodud otsustusorganis nende aktide vastuvõtmisel, mis on seotud lepingu kohaldamise või rakendamisega [30]. Euroopa Kohus on seisukohal, et kuna ELTL artikli 218 lõige 9 ei näe ette „ühtegi hääletamisreeglit selles viidatud kategooriasse kuuluvate otsuste

[29] Nagu märkis kohtujurist Mengozzi oma ettepanekus kohtuasjas komisjon *vs.* nõukogu (C-28/12, EU:C:2015:43, punkt 89), „[kehtestati] [l]iidu rahvusvaheliste lepingute üle läbirääkimiste pidamise ja nende sõlmimise menetluslik raamistik […] Lissaboni lepinguga, millega muu hulgas viidi üldnormina sisse kvalifitseeritud häälteenamus. Liikmesriigid kiitsid selle lepingu heaks ja ratifitseerisid selle ning see on neile siduv. Nad ei või iseenda kehtestatud normidest kõrvale hoida ega neid ära põlata […]“.

[30] Vt 2. septembri 2021. aasta kohtuotsus komisjon *vs.* nõukogu (leping Armeeniaga) (C-180/20, EU:C:2021:658, punkt 28).

vastuvõtmiseks nõukogu poolt, tuleb hääletamisreegel igal konkreetsel juhul kindlaks teha ELTL artikli 218 lõike 8 alusel“ [31]. Seega tuleb asuda seisukohale, et „üldjuhul teeb nõukogu otsuse kvalifitseeritud häälteenamusega ja et ainult teises lõigus nimetatud juhtudel teeb ta otsuse ühehäälselt. Neil asjaoludel tuleb kohaldamisele kuuluv hääletamisreegel igal konkreetsel juhul kindlaks määrata vastavalt sellele, kas see kuulub viimasena nimetatud juhtude hulka või mitte“ [32]. Selleks et teha selles kontekstis kindlaks, kas ELTL artikli 218 lõikes 9 määratletud raamistikus vastu võetud otsus puudutab sellist valdkonda, mis nõuab ühehäälsust, tuleb vaadelda selle materiaalõiguslikku alust [33].

75. Minu arvates tuleb ELTL artikli 218 lõikes 7 ette nähtud lihtsustatud menetluse suhtes kohaldada analoogia alusel arutluskäiku, mille on Euroopa Kohus välja töötanud ELTL artikli 218 lõikes 9 ette nähtud lihtsustatud menetluse kohta.

76. Sellest tuleneb, et kuna vaidlustatud otsus ei puuduta valdkonda, mille puhul on nõutav ühehäälsus [34], oli kohaldatav hääletamisreegel, mis on sätestatud ELTL artikli 218 lõike 8 esimeses lõigus, see tähendab kvalifitseeritud häälteenamus.

77. Mis puutub lisaks argumenti, et erimenetlus, mida iseloomustab nõukogus ühehäälne vastuvõtmine, on põhjendatud, arvestades ühtaegu nii asjaomase õiguse pikendamise tundlikku laadi kui ka asjaolu, et lepingu Korea Vabariigiga peavad sõlmima liit ja selle liikmesriigid, siis see tuleb minu arvates tagasi lükata. Euroopa Kohus on küll juba tunnistanud, et „kui ilmneb, et lepingu ese langeb osaliselt liidu ja osaliselt liikmesriikide pädevusse, on oluline tiheda koostöö tagamine liikmesriikide ja liidu institutsioonide vahel nii läbirääkimiste käigus kui ka lepingu sõlmimisel ja sellest tulenevate kohustuste täitmisel“ [35]. Sellegipoolest otsustas Euroopa Kohus, et „selle põhimõttega [ei saa] õigustada seda, et nõukogu hoidub kõrvale menetlusnormide järgimisest ja ELTL artiklis 218 ette nähtud hääletuskorrast“ [36].

78. Lisan, et – nagu Euroopa Kohus on juba otsustanud – „[s]amuti ei saa tuletatud õiguslike aluste vastuvõtmist põhjendada kaalutlustega, milles viidatakse kõnealuse valdkonna poliitilisele tundlikkusele või vajadusele tagada tõhus ühendusepoolne tegutsemine“ [37].

79. Lõpetuseks tuleb tagasi lükata argument, et kuna nõukogu võttis vaidlustatud otsuse vastu ühehäälsuse põhimõtte kohaselt, siis oleks ta seda enam teinud selle vastu võtnud kvalifitseeritud häälteenamusega, kui selline hääletamisreegel oleks kehtinud, mistõttu ei tuleks seda otsust sel põhjusel tühistada. See argument põhineb ideel, et ühehäälselt vastu võetud otsus vastab tingimata kvalifitseeritud häälteenamuse nõudele. Selline arutluskäik näib mulle siiski ekslik. Nimelt ei saanud ühehäälsuse reeglit kohaldada, sest see võis viia selleni, et nõukogu ei võtnud

[31] 2. septembri 2021. aasta kohtuotsus komisjon *vs.* nõukogu (leping Armeeniaga) (C-180/20, EU:C:2021:658, punkt 29).

[32] 2. septembri 2021. aasta kohtuotsus komisjon *vs.* nõukogu (leping Armeeniaga) (C-180/20, EU:C:2021:658, punkt 29).

[33] Vt 2. septembri 2021. aasta kohtuotsus komisjon *vs.* nõukogu (leping Armeeniaga) (C-180/20, EU:C:2021:658, punkt 31 ja seal viidatud kohtupraktika). Oma 4. septembri 2018. aasta kohtuotsuses komisjon *vs.* nõukogu (leping Kasahstaniga) (C-244/17, EU:C:2018:662, punkt 30) rõhutas Euroopa Kohus vajadust „säilitada liidu sise- ja välistegevust reguleerivate menetluste vahelist sümmeetriat, säilitades aluslepingute loojate kehtestatud institutsioonidevahelise tasakaalu“.

[34] Sellega seoses näib mulle, et arvesse võetav materiaalõiguslik alus on ELTL artikli 167 lõige 3, mida on mainitud otsuses 2015/2169. Selles sättes on ette nähtud, et „[l]iit ja liikmesriigid edendavad kultuuri valdkonnas koostööd kolmandate riikide ja pädevate rahvusvaheliste organisatsioonidega, eriti Euroopa Nõukoguga“.

[35] Vt eelkõige 28. aprilli 2015. aasta kohtuotsus komisjon *vs.* nõukogu (C-28/12, EU:C:2015:282, punkt 54 ja seal viidatud kohtupraktika).

[36] 28. aprilli 2015. aasta kohtuotsus komisjon *vs.* nõukogu (C-28/12, EU:C:2015:282, punkt 55).

[37] 6. mai 2008. aasta kohtuotsus parlament *vs.* nõukogu (C-133/06, EU:C:2008:257, punkt 59).

vastu otsust, millega lubatakse asjaomast õigust pikendada. Sellest järeldub minu arvates, et vaidlustatud otsus tuleb tühistada ainuüksi seetõttu, et see võeti vastu hääletusreegli alusel, mis on vastuolus ELTL artikliga 218 [38].

80. Kõigist eeltoodud kaalutlustest tuleneb, et nähes ette, et nõukogu teeb otsuse vaidlusaluse [kava kohaldamise] õiguse pikendamise kohta ühehäälselt, kehtestab otsuse 2015/2169 artikli 3 lõige 1 õigusvastaselt selliste meetmete nagu vaidlustatud otsus vastuvõtmise korra, mis on rangem võrreldes menetlusega, mida tuleks selleks kohaldada ELTL artikli 218 alusel [39].

81. Sellest tuleneb minu arvates, et komisjoni väide on põhjendatud ning vaidlustatud otsus tuleb seetõttu tühistada.

B. Vaidlustatud otsuse tagajärgede kehtivuse säilitamine

82. Nõukogu palub Euroopa Kohtul jätta juhul, kui vaidlustatud otsus tühistatakse, selle õiguslikud tagajärjed kehtima, kuni tühistamise põhjused on heastatud.

83. Vastavalt ELTL artikli 264 teisele lõigule võib Euroopa Kohus juhul, kui ta vajalikuks peab, märkida, milliseid tühiseks tunnistatud õigusakti tagajärgi loetakse kehtivaks.

84. Sellega seoses tuleneb Euroopa Kohtu praktikast, et arvestades õiguskindluse kaalutlusi, võib sellise õigusakti tagajärjed jätta kehtivaks eelkõige juhul, kui õigusakti viivitamatu tühiseks tunnistamine põhjustab asjasse puutuvatele pooltele raskeid negatiivseid tagajärgi [40].

85. Käesoleval juhul võib vaidlustatud otsuse tühistamine ilma selle tagajärgede kehtima jätmiseta seada kahtluse alla liidu võetud kohustuse pikendada kõnealuse õiguse kohaldamise perioodi kolmeks aastaks, 1. juulist 2020 kuni 30. juunini 2023, ning takistada nii Korea Vabariigiga sõlmitud lepingu nõuetekohast täitmist [41].

86. Seetõttu tuleks minu arvates jätta vaidlustatud otsuse tagajärjed õiguskindluse kaalutlustel kehtima, kui Euroopa Kohus peaks selle tühistama, nagu ma soovitan.

VI. Kohtukulud

87. Vastavalt Euroopa Kohtu kodukorra artikli 138 lõikele 1 on kohtuvaidluse kaotanud pool kohustatud hüvitama kohtukulud, kui vastaspool on seda nõudnud. Kuna komisjon on kohtukulude hüvitamist nõudnud ja nõukogu on kohtuvaidluse kaotanud, tuleb kohtukulud välja mõista nõukogult.

[38] Vt kohtujurist Mengozzi ettepanek kohtuasjas komisjon *vs.* nõukogu (C-28/12, EU:C:2015:43), milles ta leidis, et ei saa nõustuda argumendiga, et ELTL artiklis 218 ette nähtud hääletusreeglit ei ole rikutud, sest ühehäälsus sisaldab alati kvalifitseeritud häälteenamust. Viidates sellele, mida on kohtujurist Sharpston juba välja toonud, märkis kohtujurist Mengozzi, et „otsus, mille vastu keegi ei ole, [ei ole] tingimata sama mis otsus, millega võib nõustuda osalejate kvalifitseeritud enamus, kuna sellise otsuse sisu, mis pälviks kvalifitseeritud häälteenamuse, võib vajada „lahjendamist“, et saavutada ühehäälne heakskiit või vähimategi vastuväidete puudumine“ (punkt 81). Vt selle kohta ka kohtujurist Sharpstoni ettepanek kohtuasjas komisjon *vs.* nõukogu (C-114/12, EU:C:2014:224, punkt 189).

[39] Vt samalaadse arutluskäigu kohta 22. septembri 2016. aasta kohtuotsus parlament *vs.* nõukogu (C-14/15 ja C-116/15, EU:C:2016:715, punkt 72).

[40] Vt eelkõige 2. septembri 2021. aasta kohtuotsus komisjon *vs.* nõukogu (leping Armeeniaga) (C-180/20, EU:C:2021:658, punkt 62 ja seal viidatud kohtupraktika).

[41] Vt analoogia alusel 2. septembri 2021. aasta kohtuotsus komisjon *vs.* nõukogu (leping Armeeniaga) (C-180/20, EU:C:2021:658, punkt 63 ja seal viidatud kohtupraktika).

88. Kodukorra artikli 140 lõike 1 kohaselt kannavad menetlusse astunud liikmesriigid oma kohtukulud ise. Seega tuleb otsustada, et Prantsuse Vabariik ja Madalmaade Kuningriik kannavad oma kohtukulud ise.

VII. Ettepanek

89. Kõigist eeltoodud kaalutlustest lähtudes teen Euroopa Kohtule ettepaneku:

1) tühistada nõukogu 25. märtsi 2020. aasta otsus (EL) 2020/470, milles käsitletakse ühelt poolt Euroopa Liidu ja selle liikmesriikide ning teiselt poolt Korea Vabariigi vahel sõlmitud vabakaubanduslepingu kultuurikoostöö protokolli artikli 5 kohase audiovisuaalse ühistoodangu suhtes kohaliku ja piirkondliku kultuurilise sisu edendamise kavade kohaldamise ajavahemiku pikendamist;

2) jätta otsuse 2020/470 tagajärjed kehtima;

3) mõista kohtukulud välja Euroopa Liidu Nõukogult, ja

4) otsustada, et Prantsuse Vabariik ja Madalmaade Kuningriik kannavad oma kohtukulud ise.